

Overzicht zienswijzen Begroting 2027			
	Reactie/vragen vanuit zienswijzen gemeenten*	Beantwoording	Advies
Buren (definitief)	1) Meerdere deelnemers vroegen u om tot een bezuiniging te komen. Dit met 1,5% in de begrotingsjaren 2026 en 2027 ten opzichte van de begroting 2025. En oplopend naar een 3,0% lagere gemeentelijke bijdrage vanaf 2028. Wij vroegen u om hieraan ook gehoor te geven voor de kosten van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw). Maar dan niet voor het deel van onze bijdrage voor de kosten van de Wsw salarissen van onze inwoners. Maar wél voor het deel van de kosten van de bedrijfsvoering / de uitvoering van de Wsw. Wij waarderen dat u maatregelen nam om te komen tot een lagere gemeentelijke bijdrage in de begroting 2027. 2) Wij respecteren de ambtelijk afgesproken indexeringsmethodiek voor 2027. Tegelijkertijd vragen wij om in 2026 samen een traject te starten voor het ontwikkelen van een toekomstbestendige indexeringsystematiek voor 2028 en verder. Hierin willen wij samen: • de relatie tussen indexering, taakinhoud en serviceniveau bespreken; • rekening houden met verschillen tussen GR'en; • werken aan voorspelbaarheid voor zowel gemeenten als GR'en; • afstemmen hoe wordt omgegaan met jaren waarin loon- en prijsontwikkeling hoger uitvalt dan de macro-economische ramingen.	1) Wij danken u voor uw waardering voor onze inspanningen. 2) De index voor loon- en prijsontwikkeling is een complexe materie. Ter voorbereiding op de kaderbrief 2026 is in gezamenlijkheid door de gemeenten en andere GR-en de indexeringsmethodiek bepaald. Deze methodiek is in de kaderbrief 2026 en 2027 opgenomen. Als gevolg daarvan is de methodiek doorgevoerd in de begroting 2026 en 2027. Werkzaamheid staat open om hierover met u en de andere GR'en in gesprek te gaan. Na vaststelling zal de indexeringsystematiek als kader dienen voor de kaderbrief als start van de P&C cyclus.	Positief advies op de concept begroting 2027
Culemborg (definitief)	1) Met de start van deze bestuursperiode is een deel van de leden van de gemeenteraad nieuw gestart. Regionale samenwerking blijft voor ons van groot belang: alleen in een sterke regio kunnen we maatschappelijke opgaven effectief aanpakken en onze ambities voor inwoners en ondernemers waarmaken. De recente verkiezingen hebben in veel raden nieuwe leden gebracht, voor wie het werken met gemeenschappelijke regelingen nieuw is. Dat vraagt extra aandacht voor heldere uitleg en een zorgvuldige	1) Zoals u van ons gewend bent, besteden we veel aandacht aan de begrijpelijkheid en overzichtelijkheid van onze P&C documenten. Tegelijkertijd realiseren we ons dat de jaarrekening en begroting van Werkzaamheid vanuit de aard en voorgeschreven vorm niet gemakkelijk te lezen en te doorgronden zijn. We zullen daarom extra scherp zijn. Werkzaamheid organiseert regelmatig raadsinformatieavonden over	Positief advies op de concept begroting 2027

	informatieopbouw. Wij waarderen het dat veel GR'en hier al actief in ondersteunen via introducties en toelichtingen. Wij benutten graag de ruimte die is gelaten voor nieuwe keuzes en gaan hierover graag met u in gesprek. Daarbij is het voor ons belangrijk om tijdig inzicht te krijgen in komende thema's, opgaven en besluitmomenten, zodat wij onze kaderstellende rol goed kunnen vervullen. Bij grote of complexe onderwerpen vragen wij om waar mogelijk een trapsgewijze aanpak, met eerst een beeldvormende fase en later besluitvorming. Dit helpt alle raadsleden om onderwerpen zorgvuldig te begrijpen en te wegen. Wij zien uit naar een constructieve voortzetting van de samenwerking en waarderen het meedenken over verdere versterking van informatievoorziening en betrokkenheid van de raden. 2) De financiële situatie van gemeenten staat onder druk, mede door het naderende ravijnjaar 2028 waarin de rijksmiddelen structureel afnemen en volledige compensatie voor loon- en prijsstijgingen onzeker is. Gemeenten hebben daarom al ingrijpende ombuigingen doorgevoerd en zullen ook richting 2027 verdere maatregelen moeten treffen. In dat kader hebben de gemeenten in de regio Rivierenland gezamenlijk gekeken naar de taken en middelen van de Gemeenschappelijke Regelingen en een duidelijke opdracht meegegeven: een verlaging van de gemeentelijke bijdrage met 1,5% in 2026 en 2027 ten opzichte van de begroting 2025, oplopend naar 3% vanaf 2028. Dit kader blijft onverkort van kracht. Wij constateren dat Werkzaam Rivierenland deze taakstelling in de begroting 2027 heeft verwerkt door de deelnemersbijdrage structureel te verlagen en daarmee invulling geeft aan de gezamenlijke opdracht van gemeenten om de financiële druk te beperken. 3) Op 10 maart 2026 heeft het college u een brief gestuurd naar aanleiding van de motie <i>Uitgaven gemeenschappelijke regelingen niet meer laten</i>	uiteenlopende onderwerpen. Verder wordt er vanuit de griffies van de gemeenten in de regio Rivierenland jaarlijks een zienswijzemarkt georganiseerd. Hierin worden de verschillende P&C documenten van de GR-en uit de regio behandeld. U bent uiteraard voor beide avonden allemaal welkom. Wanneer u daarnaast behoefte heeft aan een uitleg in uw gemeenteraad voor beeldvorming over complexe onderwerpen, zijn wij altijd bereid om een toelichting te geven. Denk bijvoorbeeld aan het meerjarenbeleidsplan of de toekomstgerichte infrastructuur. We kunnen daarbij ook ingaan op de toekomstige uitdagingen, besluitmomenten en de rol die u daarin speelt. Werkzaam hecht net als u veel belang aan een constructieve voortzetting van de samenwerking. 2) Wij danken u voor uw constatering voor het realiseren van de taakstelling. 3) Uw brief is ontvangen en het Algemeen Bestuur heeft op basis daarvan onderzocht hoe uw motie zich	
--	---	---	--

	<i>stijgen dan de inkomsten uit het Gemeentefonds.</i> In deze brief staat dat de bijdrage aan uw regeling in 2027 maximaal met 2,53% zou mogen stijgen, gelijk aan de verwachte groei van de Algemene Uitkering. Wij constateren dat de toegepaste indexering in de ontwerpbegroting hoger is dan de ontwikkeling van de gemeentelijke inkomsten uit het Gemeentefonds voor 2027. Dit komt mede door de nieuwe financieringssystematiek voor gemeenten, waarin loon en prijsontwikkelingen niet meer automatisch meestijgen met de rijksuitgaven. Wij begrijpen dat u vanwege het hoge aandeel personeelskosten en reeds lopende taakstellingen beperkte ruimte heeft om deze indexatie neerwaarts bij te stellen. Lagere indexatie betekent voor de GR – en dus ook voor ons – feitelijk het maken van keuzes in taken en serviceniveau. Maar voor meerdere gemeenten in de regio leidt de mismatch tussen gemeentelijke inkomsten en GR uitgaven tot financiële druk binnen de eigen begroting. Wij respecteren de ambtelijk afgesproken indexeringsmethodiek voor 2027. Tegelijkertijd vragen wij om in 2026 samen een traject te starten voor het ontwikkelen van een toekomstbestendige indexeringsystematiek voor 2028 en verder. Hierin willen wij gezamenlijk: • de relatie tussen indexering, taakinhoud en serviceniveau bespreken; • rekening houden met verschillen tussen GR'en; • werken aan voorspelbaarheid voor zowel gemeenten als GR'en; • afstemmen hoe wordt omgegaan met jaren waarin loon- en prijsontwikkeling hoger uitvalt dan de macro-economische ramingen. 4) Wij spreken onze waardering uit voor de ingezette koers gericht op een toekomstbestendige sociale infrastructuur, waarin ontwikkeling, samenwerking en het vergroten van participatiekansen centraal staan. 5) De begroting laat een positief financieel beeld zien, onder meer door lagere bedrijfsvoeringskosten en structureel positieve subsidieresultaten, waaronder binnen de Wet sociale werkvoorziening. Wij achten het van	verhoudt tot de in de conceptbegroting 2027 opgenomen bedrijfsvoeringskosten. Daaruit blijkt dat de bedrijfsvoeringskosten nagenoeg gelijk blijven in 2027 ten opzichte van 2026, waarmee Werkzaak onder de door u genoemde 2,53% blijft. Dit wordt mede veroorzaakt door het verwerken van het verzoek uit 2025 vanuit alle deelnemers aan de GR Werkzaak Rivierenland tot structurele verlaging van de gemeentelijke bijdrage. Onze reactie is na de vergadering van het Algemeen Bestuur van 28 mei 2026 aan u verstuurd. De index voor loon- en prijsontwikkeling is een complexe materie. Ter voorbereiding op de kaderbrief 2026 is in gezamenlijkheid door de gemeenten en andere GR-en de indexeringsmethodiek bepaald. Deze methodiek is in de kaderbrief 2026 en 2027 opgenomen. Als gevolg daarvan is de methodiek doorgevoerd in de begroting 2026 en 2027. Werkzaak staat open om hierover met u en de andere GR'en in gesprek te gaan. Na vaststelling zal de indexeringsystematiek als kader dienen voor de kaderbrief als start van de P&C cyclus.	4) We danken u voor uw waardering voor de ingezette koers gericht op een toekomstbestendige sociale infrastructuur. 5) Wij begrijpen uw opmerking. In de managementsamenvatting worden de financiële ontwikkelingen geschetst en het bedrijfsvoeringsresultaat en subsidieresultaat
--	--	---	---

	belang dat deze voordelen goed worden geduid en in samenhang worden gezien met de financiële risico's en onzekerheden. 6) In het bijzonder vragen wij aandacht voor de systematiek rondom de BUIG-middelen. De huidige systematiek van verrekening en herverdeling is complex en beperkt inzichtelijk, waardoor het lastig is om de financiële effecten voor gemeenten goed te duiden. Wij verzoeken u deze systematiek en de doorwerking naar gemeentelijke bijdragen en resultaten transparanter en beter uitlegbaar te maken. Daarnaast vragen wij om nadere duiding van het structureel positieve subsidieresultaat binnen de SW, en inzicht in de relatie met gemeentelijke bijdragen en de mate waarin deze middelen beschikbaar komen voor gemeenten. 7) Tot slot vragen wij aandacht voor de verwerking van de financiële effecten in de gemeentelijke begrotingen. Voor Culemborg worden deze momenteel budgettair neutraal verwerkt. Wij vinden het van belang dat gemeenten tijdig en volledig inzicht hebben in deze ontwikkelingen, zodat zij hierop kunnen sturen. 8) Wij kunnen instemmen met de hoofdlijnen van de Ontwerpbegroting 2027, met het nadrukkelijke verzoek om de transparantie en	toegelicht. Daarnaast wordt per programma de ontwikkeling van saldo van baten en lasten toegelicht. Toch blijft het goed duiden van de voordelen en de samenhang een complex verhaal. We blijven kritisch om hier verbeteringen in door te voeren, waarbij de input van de financiële adviseurs van de gemeenten op prijs wordt gesteld. 6) We zijn ons bewust van de complexiteit van de systematiek rond de BUIG-middelen. Dit wordt mede veroorzaakt doordat de te ontvangen rijksmiddelen gebaseerd zijn op de gerealiseerde cijfers van twee jaar daarvoor. In de tussenliggende periode komt het inzicht in de daadwerkelijke ontwikkeling van de aantallen. Uw reactie over de BUIG-middelen en het structureel positieve subsidieresultaat binnen de SW begrijpen we. Het inzicht en de samenhang met de gemeentelijke bijdragen is lastig te duiden. Zoals eerder aangegeven blijven we kritisch om hier verbeteringen in door te voeren. 7) Zoals met alle deelnemers van de GR Werkzaam Rivierenland afgesproken, geven wij u jaarlijks via de bestuursrapportage en tussentijdse rapportage inzicht in de ontwikkelingen binnen de GR Werkzaam Rivierenland. Hierin worden de aanpassingen van de Rijksmiddelen verwerkt, zoals vermeld in de mei- en septembercirculaire. Mocht er tussentijds een belangrijke ontwikkeling plaatsvinden, dan zullen wij u uiteraard tijdig informeren. 8) Dank u voor uw reactie. Wij nemen uw verzoek mee om de transparantie en uitleg te verbeteren.	
--	---	--	--

	uitlegbaarheid van de financiële systematiek te verbeteren en de effecten voor gemeenten duidelijker in beeld te brengen.		
Maasdriel (definitief)	1) Met de start van deze bestuursperiode is een deel van de leden van de gemeenteraad nieuw gestart. Regionale samenwerking blijft voor ons van groot belang: alleen in een sterke regio kunnen we maatschappelijke opgaven effectief aanpakken en onze ambities voor inwoners en ondernemers waarmaken. De recente verkiezingen hebben in veel raden nieuwe leden gebracht, voor wie het werken met gemeenschappelijke regelingen nieuw is. Dat vraagt extra aandacht voor heldere uitleg en een zorgvuldige informatieopbouw. Wij waarderen het dat veel GR'en hier al actief in ondersteunen via introducties en toelichtingen. Wij benutten graag de ruimte die is gelaten voor nieuwe keuzes en gaan hierover graag met u in gesprek. Daarbij is het voor ons belangrijk om tijdig inzicht te krijgen in komende thema's, opgaven en besluitmomenten, zodat wij onze kaderstellende rol goed kunnen vervullen. Bij grote of complexe onderwerpen vragen wij om waar mogelijk een trapsgewijze aanpak, met eerst een beeldvormende fase en later besluitvorming. Dit helpt alle raadsleden om onderwerpen zorgvuldig te begrijpen en te wegen. Wij zien uit naar een constructieve voortzetting van de samenwerking en waarderen het meedenken over verdere versterking van informatievoorziening en betrokkenheid van de raden. 2) De financiële situatie van gemeenten staat onder druk en vormt een aanzienlijke uitdaging. Het zogenoemde ravijnjaar 2028 komt in zicht, waarin gemeenten door een forse daling van rijksmiddelen structureel minder financiële ruimte krijgen. Ook is een volledige compensatie voor loon- en prijsstijgingen niet gegarandeerd. Om deze ontwikkelingen het hoofd te bieden hebben gemeenten reeds	1) Zoals u van ons gewend bent, besteden we veel aandacht aan de begrijpelijkheid en overzichtelijkheid van onze P&C documenten. Tegelijkertijd realiseren we ons dat de jaarrekening en begroting van Werkzaam vanuit de aard en voorgeschreven vorm niet gemakkelijk te lezen en te doorgronden zijn. We zullen daarom extra scherp zijn. Werkzaam organiseert regelmatig raadsinformatieavonden over uiteenlopende onderwerpen. Verder wordt er vanuit de griffies van de gemeenten in de regio Rivierenland jaarlijks een zienswijzemarkt georganiseerd. Hierin worden de verschillende P&C documenten van de GR-en uit de regio behandeld. U bent uiteraard voor beide avonden allemaal welkom. Wanneer u daarnaast behoefte heeft aan een uitleg in uw gemeenteraad voor beeldvorming over complexe onderwerpen, zijn wij altijd bereid om een toelichting te geven. Denk bijvoorbeeld aan het meerjarenbeleidsplan of de toekomstgerichte infrastructuur. We kunnen daarbij ook ingaan op de toekomstige uitdagingen, besluitmomenten en de rol die u daarin speelt. Werkzaam hecht net als u veel belang aan een constructieve voortzetting van de samenwerking. 2) Wij danken u voor uw waardering voor het realiseren van de taakstelling.	Positief advies op de concept begroting 2027

	ingrijpende ombuigingen doorgevoerd en zullen zij ook in 2027 verdere maatregelen moeten treffen. Gezamenlijk hebben we daarom ook gekeken naar de taken en middelen van verbonden partijen. Afgelopen jaar heeft u hieraan invulling gegeven binnen het kader dat de gemeenten hebben meegegeven. Dit kader voorziet in een lagere gemeentelijke bijdrage van 1,5% in de begrotingsjaren 2026 en 2027 ten opzichte van de begroting 2025, oplopend naar een 3,0% lagere bijdrage vanaf 2028. Dit kader blijft dus van kracht voor het begrotingsjaar 2027 en geldt eveneens voor nieuwe ontwikkelingen. Wij constateren dat de taakstelling voldoende is verwerkt in de conceptbegroting 2027, waarvoor onze dank. 3) Wij constateren dat de toegepaste indexering in de conceptbegroting hoger is dan de ontwikkeling van de gemeentelijke inkomsten uit het Gemeentefonds voor 2027. Dit komt mede door de nieuwe financieringssystematiek voor gemeenten, waarin loon-, en prijsontwikkelingen niet meer automatisch meestijgen met de rijksuitgaven. Wij begrijpen dat u vanwege het hoge aandeel personeelskosten en reeds lopende taakstellingen beperkte ruimte heeft om deze indexatie neerwaarts bij te stellen. Lagere indexatie betekent voor de GR – en dus ook voor ons - feitelijk het maken van keuzes in taken en serviceniveau. Maar voor meerdere gemeenten in de regio leidt de mismatch tussen gemeentelijke inkomsten en GR-uitgaven tot financiële druk binnen de eigen begroting. Wij respecteren de ambtelijk afgesproken indexeringsmethodiek voor 2027. Tegelijkertijd vragen wij om in 2026 samen een traject te starten voor het ontwikkelen van een toekomstbestendige indexeringsystematiek voor 2028 en verder. Hierin willen wij gezamenlijk: • de relatie tussen indexering, taakinhoud en serviceniveau bespreken; • rekening houden met verschillen tussen GR'en; • werken aan voorspelbaarheid voor zowel gemeenten als GR'en; • afstemmen hoe wordt omgegaan met jaren waarin loon- en prijsontwikkeling hoger uitvalt dan de macro-economische ramingen.		
		3) De index voor loon- en prijsontwikkeling is een complexe materie. Ter voorbereiding op de kaderbrief 2026 is in gezamenlijkheid door de gemeenten en andere GR-en de indexeringsmethodiek bepaald. Deze methodiek is in de kaderbrief 2026 en 2027 opgenomen. Als gevolg daarvan is de methodiek doorgevoerd in de begroting 2026 en 2027. Werkzaam staat open om hierover met u en de andere GR'en in gesprek te gaan. Na vaststelling zal de indexeringsystematiek als kader dienen voor de kaderbrief als start van de P&C cyclus.	

	4) Wij waarderen de wijze waarop de begroting 2027 invulling geeft aan de laatste jaarschijf van het meerjarenbeleidsplan 2024–2027. De strategische keuzes zijn helder doorvertaald naar concrete uitvoeringslijnen. Positief is de inzet van het integratief gedragsmodel als leidend kader voor de ondersteuning van inwoners door Werkzaam. Daarnaast is het positief dat Werkzaam inwoners met een ondersteuningsbehoefte versterkt door middel van werk, het verder ontwikkelen van inclusief werkgeverschap en het stimuleren van een leven lang ontwikkelen op de werkvloer. Ook waarderen wij de samenwerking in de arbeidsmarktregio, met onderwijsinstellingen en het Doorstroompunt, in de ondersteuning van onder andere jongeren en statushouders. Verder zien wij het als positief dat Werkzaam haar rol verbreedt van het matchen op vacatures naar een meer adviserende en ondersteunende rol richting werkgevers, onder andere op het gebied van procesoptimalisatie, jobcarving en technologische innovaties. Tot slot onderschrijven wij de aandacht voor technologie als middel om werk toegankelijker en efficiënter te maken, evenals de inzet op het benutten van externe middelen en subsidies om innovatieve projecten mogelijk te maken. Dit alles draagt bij aan een toekomstgerichte en wendbare uitvoering van de participatietaken.	4) Wij herkennen in uw opsomming van beleidsmatige aspecten onze inspanningen voor de doelgroep en zijn blij met uw waardering hiervoor.	
Neder-Betuwe (concept)	1) Met de start van deze bestuursperiode is een deel van de leden van de gemeenteraad nieuw gestart. Regionale samenwerking blijft voor ons van groot belang: alleen in een sterke regio kunnen we maatschappelijke opgaven effectief aanpakken en onze ambities voor inwoners en ondernemers waarmaken. De recente verkiezingen hebben in veel raden nieuwe leden gebracht, voor wie het werken met gemeenschappelijke regelingen nieuw is. Dat vraagt extra aandacht voor heldere uitleg en een zorgvuldige informatieopbouw. Wij waarderen het dat Werkzaam hier al actief in ondersteunt via introducties en toelichtingen, zoals tijdens de bijeenkomst van 11 mei jl.	1) Zoals u van ons gewend bent, besteden we veel aandacht aan de begrijpelijkheid en overzichtelijkheid van onze P&C documenten. Tegelijkertijd realiseren we ons dat de jaarrekening en begroting van Werkzaam vanuit de aard en voorgeschreven vorm niet gemakkelijk te lezen en te doorgronden zijn. We zullen daarom extra scherp zijn. Werkzaam organiseert regelmatig raadsinformatieavonden over uiteenlopende onderwerpen. Verder wordt er vanuit de griffies van de gemeenten in de regio Rivierenland jaarlijks een	Positief advies op de concept begroting 2027

	Wij benutten graag de ruimte die is gelaten voor nieuwe keuzes en gaan hierover graag met u in gesprek. Daarbij is het voor ons belangrijk om tijdig inzicht te krijgen in komende thema's, opgaven en besluitmomenten, zodat wij onze kaderstellende rol goed kunnen vervullen. Bij grote of complexe onderwerpen vragen wij om waar mogelijk een trapsgewijze aanpak, met eerst een beeldvormende fase en later besluitvorming. Dit helpt alle raadsleden om onderwerpen zorgvuldig te begrijpen en te wegen. Wij zien uit naar een constructieve voortzetting van de samenwerking en waarderen het meedenken over verdere versterking van informatievoorziening en betrokkenheid van de raden. 2) De financiële situatie van gemeenten staat onder druk en vormt een aanzienlijke uitdaging. Het zogenoemde ravijnjaar 2028 komt in zicht, waarin gemeenten door een forse daling van rijksmiddelen structureel minder financiële ruimte krijgen. Ook is een volledige compensatie voor loon- en prijsstijgingen niet gegarandeerd. Om deze ontwikkelingen het hoofd te bieden hebben gemeenten reeds ingrijpende ombuigingen doorgevoerd en zullen zij ook in 2027 verdere maatregelen moeten treffen. Gezamenlijk hebben we daarom ook gekeken naar de taken en middelen van verbonden partijen. Afgelopen jaar heeft u hier invulling aangegeven op basis van het kader dat de gemeenten in hebben meegegeven. Dit kader voorziet in een lagere gemeentelijke bijdrage van 1,5% in de begrotingsjaren 2026 en 2027 ten opzichte van de begroting 2025, oplopend naar een 3,0% lagere bijdrage vanaf 2028. Dit kader blijft dus van kracht voor het begrotingsjaar 2027. U heeft uw ombuigingen om te komen tot een lagere gemeentelijke bijdrage verwerkt in de begroting 2027. Wij constateren dat de taakstelling voldoende is verwerkt in de begroting 2027, waarvoor onze dank.	zienswijzemarkt georganiseerd. Hierin worden de verschillende P&C documenten van de GR-en uit de regio behandeld. U bent uiteraard voor beide avonden allemaal welkom. Wanneer u daarnaast behoefte heeft aan een uitleg in uw gemeenteraad voor beeldvorming over complexe onderwerpen, zijn wij altijd bereid om een toelichting te geven. Denk bijvoorbeeld aan het meerjarenbeleidsplan of de toekomstgerichte infrastructuur. We kunnen daarbij ook ingaan op de toekomstige uitdagingen, besluitmomenten en de rol die u daarin speelt. Werkzaak hecht net als u veel belang aan een constructieve voortzetting van de samenwerking. 2) Wij danken u voor uw waardering voor het realiseren van de taakstelling.	
--	--	---	--

	3) Wij constateren dat de toegepaste indexering in de ontwerpbegroting hoger is dan de ontwikkeling van de gemeentelijke inkomsten uit het Gemeentefonds voor 2027. Dit komt mede door de nieuwe financieringssystematiek voor gemeenten, waarin loon en prijsontwikkelingen niet meer automatisch meestijgen met de rijksuitgaven. Wij begrijpen dat u vanwege het hoge aandeel personeelskosten en reeds lopende taakstellingen beperkte ruimte heeft om deze indexatie neerwaarts bij te stellen. Lagere indexatie betekent voor de GR – en dus ook voor ons – feitelijk het maken van keuzes in taken en serviceniveau. Maar voor meerdere gemeenten in de regio leidt de mismatch tussen gemeentelijke inkomsten en GR uitgaven tot financiële druk binnen de eigen begroting. Wij respecteren de ambtelijk afgesproken indexeringsmethodiek voor 2027. Tegelijkertijd vragen wij om in 2026 samen een traject te starten voor het ontwikkelen van een toekomstbestendige indexeringssystematiek voor 2028 en verder. Hierin willen wij gezamenlijk: • de relatie tussen indexering, taakinhoud en serviceniveau bespreken; • rekening houden met verschillen tussen GR'en; • werken aan voorspelbaarheid voor zowel gemeenten als GR'en; • afstemmen hoe wordt omgegaan met jaren waarin loon- en prijsontwikkeling hoger uitvalt dan de macro-economische ramingen. 4) De raad van gemeente Neder-Betuwe stemt in met de voorliggende begroting 2027. Wij stellen zeer op prijs dat u aandacht heeft voor de moeilijke financiële positie van gemeenten en de gevraagde besparing op de bedrijfsvoeringskosten in de voorliggende begroting heeft verwerkt. De voorliggende begroting is de eerste waarin ook de uitvoering van de Participatiewet voor gemeente Neder-Betuwe is verwerkt. We zijn blij met de wijze waarop u beschrijft hoe u invulling geeft aan de wettelijke taken binnen deze wet, met oog voor kwetsbare inwoners en de uitdagingen voor onze ondernemers.	3) De index voor loon- en prijsontwikkeling is een complexe materie. Ter voorbereiding op de kaderbrief 2026 is in gezamenlijkheid door de gemeenten en andere GR-en de indexeringsmethodiek bepaald. Deze methodiek is in de kaderbrief 2026 en 2027 opgenomen. Als gevolg daarvan is de methodiek doorgevoerd in de begroting 2026 en 2027. Werkzaam staat open om hierover met u en de andere GR'en in gesprek te gaan. Na vaststelling zal de indexeringssystematiek als kader dienen voor de kaderbrief als start van de P&C cyclus. 4) Wij danken u voor uw waardering voor het realiseren van de gevraagde besparing op de bedrijfsvoeringskosten en de wijze waarop is beschreven hoe invulling wordt gegeven aan de uitvoering van de Participatiewet.	
--	--	--	--

Tiel (definitief)	1) Met de start van deze bestuursperiode is een deel van de raadsleden nieuw. Regionale samenwerking blijft essentieel: alleen in een sterke regio kunnen we maatschappelijke opgaven effectief aanpakken en onze ambities voor inwoners en ondernemers waarmaken. De recente verkiezingen hebben in veel raden nieuwe leden gebracht, voor wie het werken met gemeenschappelijke regelingen nieuw is. Dit vraagt extra aandacht voor zorgvuldige uitleg en informatieopbouw. Wij waarderen dat veel GR'en hier al actief in ondersteunen via introducties en toelichtingen. Wij benutten graag de ruimte voor nieuwe keuzes en gaan hierover met u in gesprek. Daarbij is het voor ons belangrijk om tijdig inzicht te krijgen in komende thema's, opgaven en besluitmomenten, zodat wij onze kaderstellende rol goed kunnen vervullen. Bij grote of complexe onderwerpen vragen wij om waar mogelijk een trapsgewijze aanpak zodat alle raadsleden onderwerpen zorgvuldig kunnen begrijpen en wegen. Wij zien uit naar een constructieve voortzetting van de samenwerking en waarderen het meedenken over verdere versterking van informatievoorziening en betrokkenheid van de raden. 2) De financiële situatie van gemeenten staat onder druk en vormt een aanzienlijke uitdaging. Het zogenoemde ravijnjaar 2028 komt in zicht, waarin gemeenten door een forse daling van rijksmiddelen structureel minder financiële ruimte krijgen. Ook is een volledige compensatie voor loon- en prijsstijgingen niet gegarandeerd. Om deze ontwikkelingen het hoofd te bieden hebben gemeenten reeds ingrijpende ombuigingen doorgevoerd en zullen zij ook in 2027 verdere maatregelen moeten treffen. Gezamenlijk hebben we daarom ook	1) Zoals u van ons gewend bent, besteden we veel aandacht aan de begrijpelijkheid en overzichtelijkheid van onze P&C documenten. Tegelijkertijd realiseren we ons dat de jaarrekening en begroting van Werkzaam vanuit de aard en voorgeschreven vorm niet gemakkelijk te lezen en te doorgronden zijn. We zullen daarom extra scherp zijn. Werkzaam organiseert regelmatig raadsinformatieavonden over uiteenlopende onderwerpen. Verder wordt er vanuit de griffies van de gemeenten in de regio Rivierenland jaarlijks een zienswijzemarkt georganiseerd. Hierin worden de verschillende P&C documenten van de GR-en uit de regio behandeld. U bent uiteraard voor beide avonden allemaal welkom. Wanneer u daarnaast behoefte heeft aan een uitleg in uw gemeenteraad voor beeldvorming over complexe onderwerpen, zijn wij altijd bereid om een toelichting te geven. Denk bijvoorbeeld aan het meerjarenbeleidsplan of de toekomstgerichte infrastructuur. We kunnen daarbij ook ingaan op de toekomstige uitdagingen, besluitmomenten en de rol die u daarin speelt. Werkzaam hecht net als u veel belang aan een constructieve voortzetting van de samenwerking. 2) Wij danken u voor uw waardering voor het realiseren van de taakstelling. Vanzelfsprekend informeren wij u via onze P&C-documenten over de voortgang van de realisatie van de besparingen.	Positief advies op de concept begroting 2027
----------------------	---	--	--

	gekeken naar de taken en middelen van verbonden partijen. Afgelopen jaar heeft u hier invulling aangegeven op basis van het kader dat de gemeenten in hebben meegegeven. Dit kader voorziet in een lagere gemeentelijke bijdrage van 1,5% in de begrotingsjaren 2026 en 2027 ten opzichte van de begroting 2025, oplopend naar een 3,0% lagere bijdrage vanaf 2028. Dit kader blijft dus van kracht voor het begrotingsjaar 2027. U heeft uw ombuigingen om te komen tot een lagere gemeentelijke bijdrage verwerkt in de begroting 2027. Wij constateren dat de taakstelling voldoende is verwerkt in de begroting 2027. Wij vragen u de raad nadrukkelijk en tijdig te betrekken bij de verdere uitwerking van de ombuigingen, zodat de kwaliteit en toegankelijkheid van de dienstverlening gewaarborgd blijven. 3) Wij constateren dat de toegepaste indexering in de ontwerpbegroting hoger is dan de ontwikkeling van de gemeentelijke inkomsten uit het Gemeentefonds voor 2027. Dit komt mede door de nieuwe financieringssystematiek voor gemeenten, waarin loon en prijsontwikkelingen niet meer automatisch meestijgen met de rijksuitgaven. Wij begrijpen dat u vanwege het hoge aandeel personeelskosten en reeds lopende taakstellingen beperkte ruimte heeft om deze indexatie neerwaarts bij te stellen. Lagere indexatie betekent voor de GR – en dus ook voor ons – feitelijk het maken van keuzes in taken en serviceniveau. Maar voor meerdere gemeenten in de regio leidt de mismatch tussen gemeentelijke inkomsten en GR uitgaven tot financiële druk binnen de eigen begroting. Wij respecteren de ambtelijk afgesproken indexeringsmethodiek voor 2027. Tegelijkertijd vragen wij om in 2026 samen een traject te starten voor het ontwikkelen van een toekomstbestendige indexeringssystematiek voor 2028 en verder. Hierin willen wij gezamenlijk: • de relatie tussen indexering, taakinhoud en serviceniveau bespreken; • rekening houden met verschillen tussen GR'en; • werken aan voorspelbaarheid voor zowel gemeenten als GR'en;	3) De index voor loon- en prijsontwikkeling is een complexe materie. Ter voorbereiding op de kaderbrief 2026 is in gezamenlijkheid door de gemeenten en andere GR-en de indexeringsmethodiek bepaald. Deze methodiek is in de kaderbrief 2026 en 2027 opgenomen. Als gevolg daarvan is de methodiek doorgevoerd in de begroting 2026 en 2027. Werkzaam staat open om hierover met u en de andere GR'en in gesprek te gaan. Na vaststelling zal de indexeringssystematiek als kader dienen voor de kaderbrief als start van de P&C cyclus.	
--	--	---	--

	afstemmen hoe wordt omgegaan met jaren waarin loon- en prijsontwikkeling hoger uitvalt dan de macro-economische ramingen. 4) Wij constateren dat u onze opmerking uit de zienswijze op de begroting 2026 heeft opgepakt, waarvoor wij u danken. Voor gemeenten is het belangrijk om in de begroting te kunnen sturen op reëel verwachte BUIG-resultaten. Nu besluitvorming hierover later plaatsvindt dan de afronding van het gemeentelijke begrotingsproces, is verwerking in de begroting 2027 niet mogelijk. Dit beperkt de grip en voorspelbaarheid voor gemeenten. Wij verwachten daarom dat bij de kaderbrief 2028 expliciet keuzes aan de raden worden voorgelegd, zodat tijdige verwerking in toekomstige begrotingen mogelijk is.	4) Wij danken u voor uw waardering voor het verwerken van uw opmerking uit de zienswijze op de begroting 2026. Voor de herziening van de verwerking van de BUIG-resultaten in de begroting van Werkzaam Rivierenland, is in overleg met diverse gemeentelijke financieel adviseurs een voorstel met verschillende opties opgemaakt. Een definitieve keuze wordt in 2026 genomen, waarna deze als kader in de kaderbrief 2028 wordt opgenomen.	
West Betuwe (concept)	1) Met de start van deze bestuursperiode is een deel van de raadsleden nieuw. Regionale samenwerking blijft essentieel: alleen in een sterke regio kunnen we maatschappelijke opgaven effectief aanpakken en onze ambities voor inwoners en ondernemers waarmaken. De recente verkiezingen hebben in veel raden nieuwe leden gebracht, voor wie het werken met gemeenschappelijke regelingen nieuw is. Dit vraagt extra aandacht voor zorgvuldige uitleg en informatieopbouw. Wij waarderen dat veel GR'en hier al actief in ondersteunen via introducties en toelichtingen. Wij benutten graag de ruimte voor nieuwe keuzes en gaan hierover met u in gesprek. Daarbij is het voor ons belangrijk om tijdig inzicht te krijgen in komende thema's, opgaven en besluitmomenten, zodat wij onze kaderstellende rol goed kunnen vervullen. Bij grote of complexe onderwerpen vragen wij om waar mogelijk een trapsgewijze aanpak zodat alle raadsleden onderwerpen zorgvuldig kunnen begrijpen en wegen. Wij zien uit naar een constructieve voortzetting van de samenwerking en waarderen het meedenken over verdere versterking van informatievoorziening en betrokkenheid van de raden.	1) Zoals u van ons gewend bent, besteden we veel aandacht aan de begrijpelijkheid en overzichtelijkheid van onze P&C documenten. Tegelijkertijd realiseren we ons dat de jaarrekening en begroting van Werkzaam vanuit de aard en voorgeschreven vorm niet gemakkelijk te lezen en te doorgronden zijn. We zullen daarom extra scherp zijn. Werkzaam organiseert regelmatig raadsinformatieavonden over uiteenlopende onderwerpen. Verder wordt er vanuit de griffies van de gemeenten in de regio Rivierenland jaarlijks een zienswijzemarkt georganiseerd. Hierin worden de verschillende P&C documenten van de GR-en uit de regio behandeld. U bent uiteraard voor beide avonden allemaal welkom. Wanneer u daarnaast behoefte heeft aan een uitleg in uw gemeenteraad voor beeldvorming over complexe onderwerpen, zijn wij altijd bereid om een toelichting te geven. Denk bijvoorbeeld aan het meerjarenbeleidsplan of de toekomstgerichte infrastructuur. We kunnen daarbij ook ingaan op de	Positief advies op de concept begroting 2027

	2) De financiële situatie van gemeenten staat onder druk en vormt een aanzienlijke uitdaging. Het zogenoemde ravijnjaar 2028 komt in zicht, waarin gemeenten door een forse daling van rijksmiddelen structureel minder financiële ruimte krijgen. Ook is een volledige compensatie voor loon- en prijsstijgingen niet gegarandeerd. Om deze ontwikkelingen het hoofd te bieden hebben gemeenten reeds ingrijpende ombuigingen doorgevoerd en zullen zij ook in 2027 verdere maatregelen moeten treffen. Gezamenlijk hebben we daarom ook gekeken naar de taken en middelen van verbonden partijen. Afgelopen jaar heeft u hier invulling aangegeven op basis van het kader dat de gemeenten in hebben meegegeven. Dit kader voorziet in een lagere gemeentelijke bijdrage van 1,5% in de begrotingsjaren 2026 en 2027 ten opzichte van de begroting 2025, oplopend naar een 3,0% lagere bijdrage vanaf 2028. Dit kader blijft dus van kracht voor het begrotingsjaar 2027. U heeft uw ombuigingen om te komen tot een lagere gemeentelijke bijdrage verwerkt in de begroting 2027. Wij constateren dat de taakstelling voldoende is verwerkt in de begroting 2027. Wij spreken onze waardering uit dat u het verzoek van de gemeenteraad voor het verlagen van de bijdrage voor de gemeenschappelijke regeling Werkzaam Rivierenland reeds heeft verwerkt in de begroting 2027. Indien blijkt dat de beoogde besparingen voor het jaar 2027 onverhoopt niet gerealiseerd kunnen worden, verzoeken wij Werkzaam de gemeenten tijdig te informeren over het resultaat van de inspanningen. Tevens vernemen wij dan graag op welke wijze Werkzaam zal anticiperen op deze situatie om alsnog te voldoen aan de gestelde besparingen. 3) Wij constateren dat de toegepaste indexering in de ontwerpbegroting hoger is dan de ontwikkeling van de gemeentelijke inkomsten uit het Gemeentefonds voor 2027. Dit komt mede door de nieuwe	toekomstige uitdagingen, besluitmomenten en de rol die u daarin speelt. Werkzaam hecht net als u veel belang aan een constructieve voortzetting van de samenwerking. 2) Wij danken u voor uw waardering voor het realiseren van de taakstelling. Vanzelfsprekend informeren wij u via de P&C-documenten over de voortgang van de realisatie van de besparingen. 3) De index voor loon- en prijsontwikkeling is een complexe materie. Ter voorbereiding op de kaderbrief 2026 is in gezamenlijkheid door de	
--	---	---	--

	financieringssysteem voor gemeenten, waarin loon- en prijsontwikkelingen niet meer automatisch meestijgen met de rijksuitgaven. Wij begrijpen dat u vanwege het hoge aandeel personeelskosten en reeds lopende taakstellingen beperkte ruimte heeft om deze indexatie neerwaarts bij te stellen. Lagere indexatie betekent voor de gemeenschappelijke regeling – en dus ook voor ons – feitelijk het maken van keuzes in taken en serviceniveau. Maar voor meerdere gemeenten in de regio leidt de mismatch tussen gemeentelijke inkomsten en gemeenschappelijke regeling uitgaven tot financiële druk binnen de eigen begroting. Wij respecteren de ambtelijk afgesproken indexeringsmethodiek voor 2027. Tegelijkertijd vragen wij om in 2026 samen een traject te starten voor het ontwikkelen van een toekomstbestendige indexeringsmethodiek voor 2028 en verder. Hierin willen wij gezamenlijk: • de relatie tussen indexering, taakinhoud en serviceniveau bespreken; • rekening houden met verschillen tussen GR'en; • werken aan voorspelbaarheid voor zowel gemeenten als GR'en; • afstemmen hoe wordt omgegaan met jaren waarin loon- en prijsontwikkeling hoger uitvalt dan de macro-economische ramingen.	gemeenten en andere GR-en de indexeringsmethodiek bepaald. Deze methodiek is in de kaderbrief 2026 en 2027 opgenomen. Als gevolg daarvan is de methodiek doorgevoerd in de begroting 2026 en 2027. Werkzaam staat open om hierover met u en de andere GR'en in gesprek te gaan. Na vaststelling zal de indexeringsmethodiek als kader dienen voor de kaderbrief als start van de P&C cyclus.	
West Maas en Waal (Concept)	1) Ten aanzien van deze stukken stellen wij vast dat: a. De ramingen gebaseerd zijn op de uitgangspunten opgenomen in de Kadernota 2027. Verder zijn ook vertaald de (financiële en inhoudelijke) ontwikkelingen die zich in het landschap hebben voorgedaan. Ook wordt ingespeeld op die ontwikkelingen die aanstaande zijn en invloed hebben op de Begroting 2027 of het Meerjarenperspectief. b. de cijfers transparant zijn en geven getrouw beeld.	1) a. Wij danken u voor uw constatering dat de uitgangspunten zijn gebaseerd op de kaderbrief 2027 en op de van toepassing zijnde (financiële en inhoudelijke) ontwikkelingen. b. Wij danken u voor uw constatering dat de cijfers een transparant en getrouw beeld geven.	Positief advies op de concept begroting 2027

	c. ingespeeld is op de financieel problematische jaren voor de gemeenten. In de Begroting 2026 is de 1e fase (1,5%) hiervan vertaald tot een bedrag van € 400.000,-. In de nu voorliggende Begroting 2027 zijn de vervolgstappen financieel vertaald. Dit betekent een besparingsresultaat in 2027 van 2,25% (t.o.v. 2025) en 3% in 2028. Daarbij is tevens sprake van ophoging van de doelstelling als gevolg van de gebruikelijke indexatie. Onze dank om te komen tot de beoogde besparingen. Het laat ons zien dat ook Werkzaam Rivierenland meewerkt aan de financiële uitdagingen waar wij als gemeente voor staan. d. het jaar 2027 veel uitdagingen voor Werkzaam Rivierenland met zich mee brengt. Zo wordt in 2027 – na een zienswijzeproces – het nieuwe meerjarenbeleidsplan van Werkzaam Rivierenland vastgesteld. Hierin worden de keuzes vastgelegd voor de jaren 2028 t/m 2031. Daarbij moet ook de verbinding tot stand komen met de doorontwikkeling naar een toekomstbestendige sociale infrastructuur. De uitkomsten van de 3 pilots (nieuwe doelgroepen bedienen, verkennen of Werkzaam mensen uit de Participatiewet zonder indicatie beschut in dienst kan nemen en verkennen van de uitbreiding van ondernemerschap) die in 2026 zijn gestart, bieden handreikingen voor de keuzes voor de toekomst. Ook gaat in 2027 de volgende fase van de Participatiewet in balans van start. 2) Graag geven wij u het navolgende mee ter overweging. a. Het economisch perspectief voor de toekomst – ook voor de gemeente - is zeer onzeker. De geopolitieke spanningen spelen daarin een grote rol. Ook de voornemens van het Rijk hebben impact. Wat te denken van de gevolgen van de versnelde instroom door een verkorting van de WW-periode. Dat maakt dat wij u vragen om aan de hand van scenario's inzichtelijk te maken welke mogelijke gevolgen er zijn. Welke impact kan worden verwacht wanneer de instroom in de bijstand afwijkt van de huidige aannames en welke gevolgen kunnen er zijn wanneer omzetdoelstellingen niet worden bereikt?	c. Wij danken u voor uw waardering om te komen tot de beoogde besparingen. d. Wij danken u voor uw constatering dat ook voor Werkzaam Rivierenland 2027 de nodige uitdagingen met zich meebrengt. Waar nodig nemen we u mee in de toekomstige ontwikkelingen van Werkzaam Rivierenland. 2) a. De paragraaf over de bedrijfsrisico's geeft weer welke risico's er zijn en welke maatregelen Werkzaam hierop neemt. Het uitwerken van scenario's van de mogelijke gevolgen voor het onzekere toekomstige economische perspectief is zeer lastig omdat de diverse risico's moeilijk te voorspellen zijn.	
--	---	---	--

	b. In de Begroting 2027 en de Meerjarenraming 2028-2030 is ook nog géén rekening gehouden met de veranderende status die aanstaande is voor de ontheemde Oekraïners die in onze regio verblijven. Wij verwachten dat de gevolgen hiervan in de komende maanden door Werkzaam Rivierenland inzichtelijk worden gemaakt en met ons worden gedeeld. Wanneer het niet mogelijk is dit al in de Bestuursrapportage 2026 te melden, verwachten wij daarover zo snel als mogelijk te worden geïnformeerd. c. In de concept-Begroting 2027 vermeld u dat de bestuurlijke discussie over de Stelpost BUIG-LKS (ter grootte van € 3,2 milj.) nog niet is afgerond. Door enkele gemeenten is gepleit voor een herbezinning van de wijze waarop deze wordt geraamd. Wij vertrouwen er op dat tijdens de besluitvorming in het AB gehandeld wordt in lijn met de afspraken zoals die zijn vastgelegd in de Bestuurlijke Agenda 2020 en verankerd in de tekst van de GR. d. Alle veranderingen en uitdagingen vragen heel veel tijd en aandacht van de organisatie. Bij een aspect in het bijzonder willen wij stil staan. En wel: de basis op orde. Onze prioriteit ligt in het bijzonder bij de klant van Werkzaam Rivierenland. Ondanks alle onzekerheden en veranderingen is de primaire klant van Werkzaam Rivierenland (de bijstandsgerechtigde) de afgelopen jaren adequaat bediend en wordt deze dienstverlening ook als goed beoordeeld. Complimenten daarvoor zijn op hun plaats. Anderzijds moeten we ook constateren dat de documenten die aan ons worden aangereikt onvolkomenheden bevatten. Denk aan de weergave van tabellen die achteraf weer gecorrigeerd moeten worden zoals dit door u zelf ook in de aanbiedingsbrief wordt aangegeven. Uiteraard hebben we begrip voor	b. We danken u voor uw signalering. Op het moment dat de verandering definitief is, informeren we u zo spoedig mogelijk via het eerstvolgende P&C-document. c. In de begroting 2027 heeft verwerking plaatsgevonden in overeenstemming met de Bestuurlijke Agenda 2020 en de tekst in de GR. Voor de herziening van de verwerking van de BUIG-resultaten in de begroting van Werkzaam Rivierenland, is in overleg met diverse gemeentelijke financieel adviseurs een voorstel met verschillende opties opgemaakt. Een definitieve keuze wordt in 2026 genomen, waarna deze als kader in de kaderbrief 2028 wordt opgenomen. d. Wij delen uw prioriteit over het centraal stellen van onze doelgroep en zijn blij met uw waardering voor de wijze waarop we deze hebben bediend en wat dat betekent voor het oordeel over de dienstverlening. We zijn met u van mening dat de kwaliteit van onze stukken van belang is en doen al het mogelijke om binnen de, door de wet, beperkte beschikbare tijd hieraan tegemoet te komen. Zoals u terecht vermeldt, is de tijdsdruk hoog om de stukken op te leveren. Daarbij heeft Werkzaam te maken met acht gemeenten met verschillende plannen.	
--	---	---	--

	het feit dat stukken onder hoge tijdsdruk opgeleverd moeten worden en daartoe uiterste inspanningen worden geleverd, maar wij moeten er wel op kunnen vertrouwen dat de informatie die ons wordt aangereikt volledig én juist is. Ook dat behoort tot de basis op orde.		
Zaltbommel (definitief)	1) Met de start van deze bestuursperiode is een deel van de raadsleden nieuw. Regionale samenwerking blijft essentieel: alleen in een sterke regio kunnen we maatschappelijke opgaven effectief aanpakken en onze ambities voor inwoners en ondernemers waarmaken. De recente verkiezingen hebben in veel raden nieuwe leden gebracht, voor wie het werken met gemeenschappelijke regelingen nieuw is. Dit vraagt extra aandacht voor zorgvuldige uitleg en informatieopbouw. Wij waarderen dat veel GR'en hier al actief in ondersteunen via introducties en toelichtingen. Wij benutten graag de ruimte voor nieuwe keuzes en gaan hierover met u in gesprek. Daarbij is het voor ons belangrijk om tijdig inzicht te krijgen in komende thema's, opgaven en besluitmomenten, zodat wij onze kaderstellende rol goed kunnen vervullen. Bij grote of complexe onderwerpen vragen wij om waar mogelijk een trapsgewijze aanpak zodat alle raadsleden onderwerpen zorgvuldig kunnen begrijpen en wegen. Wij zien uit naar een constructieve voortzetting van de samenwerking en waarderen het meedenken over verdere versterking van informatievoorziening en betrokkenheid van de raden. 2) De begroting 2027 biedt helder inzicht in de voorgenomen beleidskeuzes en de financiële vertaling daarvan voor de komende jaren.	1) Zoals u van ons gewend bent, besteden we veel aandacht aan de begrijpelijkheid en overzichtelijkheid van onze P&C documenten. Tegelijkertijd realiseren we ons dat de jaarrekening en begroting van Werkzaam vanuit de aard en voorgeschreven vorm niet gemakkelijk te lezen en te doorgronden zijn. We zullen daarom extra scherp zijn. Werkzaam organiseert regelmatig raadsinformatieavonden over uiteenlopende onderwerpen. Verder wordt er vanuit de griffies van de gemeenten in de regio Rivierenland jaarlijks een zienswijzemarkt georganiseerd. Hierin worden de verschillende P&C documenten van de GR-en uit de regio behandeld. U bent uiteraard voor beide avonden allemaal welkom. Wanneer u daarnaast behoefte heeft aan een uitleg in uw gemeenteraad voor beeldvorming over complexe onderwerpen, zijn wij altijd bereid om een toelichting te geven. Denk bijvoorbeeld aan het meerjarenbeleidsplan of de toekomstgerichte infrastructuur. We kunnen daarbij ook ingaan op de toekomstige uitdagingen, besluitmomenten en de rol die u daarin speelt. Werkzaam hecht net als u veel belang aan een constructieve voortzetting van de samenwerking. 2) Wij danken u met uw vaststelling.	Positief advies op de concept begroting 2027

	3) Wij waarderen dat Werkzaak — in een periode van toenemende druk op uitvoering en financiën — koersvast blijft en blijft investeren in mensen, strategische partnerschappen, technologie en de verbetering van deskundigheid en dienstverlening. De voorgenomen optimalisatie van dienstverlening — gericht op meer persoonlijk contact, minder administratieve lasten en snellere toegang tot uitkeringen — juichen wij in het bijzonder van harte toe. Daarnaast spreken wij onze dank uit voor de betrokkenheid van Werkzaak bij het Werklandschap van de Toekomst op bedrijventerrein De Wildeman in Zaltbommel. 4) Wij missen echter terugkoppeling op ons verzoek uit de kaderbrief 2027 over de inzet van Rijksmiddelen voor het realiseren van extra werkplekken. Een verwijzing naar de globale plannen voor een toekomstbestendige sociale infrastructuur vinden wij te weinig concreet. Wij vragen Werkzaak om een kwantificeerbare ambitie te formuleren.	3) Wij danken u voor uw vaststelling en waardering voor de wijze waarop we onze doelgroepen bedienen, de dienstverlening vormgeven en specifiek het Werklandschap van de Toekomst. 4) Dank voor uw herinnering. De inzet van Rijksmiddelen voor het realiseren van extra werkplekken vindt plaats binnen de uitwerking van de pilots om de toekomstbestendigheid van Werkzaak Rivierenland te verstevigen. Hierin wordt u als gemeenten regelmatig meegenomen in de ontwikkelingen en keuzes die gemaakt worden. Vanaf 2025 zijn er structurele middelen beschikbaar voor het realiseren van extra werkplekken voor mensen die geen indicatie beschut werk hebben, en ook nog niet klaar zijn voor de reguliere arbeidsmarkt. In de pilot P-wetters in dienst onderzoeken we wat deze groep nodig heeft aan ondersteuning om die stap wel te kunnen maken. Op basis van de ervaringen uit deze pilot en een uitgebreidere data-analyse kan Werkzaak een inschatting maken van het aantal mensen dat gebaat is bij andere werkplekken dan nu voorhanden. Nog voor de zomer wordt gestart met een verkenning naar mogelijke en gewenste werkplekken (wat betreft werksoort en locatie).	
--	---	---	--

	5) De financiële situatie van gemeenten staat onder druk en vormt een aanzienlijke uitdaging. Het zogenoemde ravijnjaar 2028 komt in zicht, waarin gemeenten door een forse daling van rijksmiddelen structureel minder financiële ruimte krijgen. Ook is een volledige compensatie voor loon- en prijsstijgingen niet gegarandeerd. Om deze ontwikkelingen het hoofd te bieden hebben gemeenten al ingrijpende ombuigingen doorgevoerd en zullen zij ook richting 2027 en verder aanvullende maatregelen moeten treffen. In dat kader hebben gemeenten, gezamenlijk binnen de regio, gekeken naar de taken en middelen van verbonden partijen. Er wordt van de gemeenschappelijke regelingen verwacht dat zij waar mogelijk een bijdrage leveren aan het beheersen van de gemeentelijke lasten en dat zij blijvend zoeken naar mogelijkheden om efficiënter te werken en kosten te beperken. In onze kaderbrief 2027 hebben wij u hier het volgende over meegegeven: <i>Eerder hebben we u gevraagd om toekomstscenario's te ontwikkelen die inzicht gaan geven in de mogelijke besparingen, investeringen en gevolgen voor de kwaliteit en dienstverlening van de taakuitvoering. Wij willen ook de komende jaren continue aandacht vragen voor dit vraagstuk. Het is van essentieel belang dat Werkzaam Rivierenland kritisch blijft kijken naar haar eigen financiële situatie en organisatie.</i> Wij constateren dat in de begroting 2027 in voldoende mate aandacht is besteed aan deze opgave. 6) Wij constateren dat de toegepaste indexering in de ontwerpbegroting hoger is dan de ontwikkeling van de gemeentelijke inkomsten uit het Gemeentefonds voor 2027. Dit komt mede door de nieuwe financieringssysteem voor gemeenten, waarin loon- en prijsontwikkelingen niet meer automatisch meestijgen met de rijksuitgaven. Wij begrijpen dat u vanwege het hoge aandeel personeelskosten en al lopende taakstellingen beperkte ruimte heeft om deze indexatie neerwaarts bij te stellen. Lagere indexatie betekent voor de GR – en dus	5) Wij danken u voor uw constatering dat we in voldoende mate aandacht hebben besteed aan de opgave om te komen tot besparingsscenario's. 6) De index voor loon- en prijsontwikkeling is een complexe materie. Ter voorbereiding op de kaderbrief 2026 is in gezamenlijkheid door de gemeenten en andere GR-en de indexeringsmethodiek bepaald. Deze methodiek is in de kaderbrief 2026 en 2027 opgenomen. Als gevolg daarvan is de methodiek doorgevoerd in de begroting 2026 en 2027. Werkzaam staat open om hierover met u en de	
--	--	--	--

	ook voor ons – feitelijk het maken van keuzes in taken en serviceniveau. Maar voor meerdere gemeenten in de regio leidt de mismatch tussen gemeentelijke inkomsten en GR uitgaven tot financiële druk binnen de eigen begroting. Wij respecteren de ambtelijk afgesproken indexeringsmethodiek voor 2027. Tegelijkertijd vragen wij om in 2026 samen een traject te starten voor het ontwikkelen van een toekomstbestendige indexeringsmethodiek voor 2028 en verder. Hierin willen wij gezamenlijk: • de relatie tussen indexering, taakinhoud en serviceniveau bespreken; • rekening houden met verschillen tussen GR'en; • werken aan voorspelbaarheid voor zowel gemeenten als GR'en; • afstemmen hoe wordt omgegaan met jaren waarin loon- en prijsontwikkeling hoger uitvalt dan de macro-economische ramingen.	andere GR'en in gesprek te gaan. Na vaststelling zal de indexeringsmethodiek als kader dienen voor de kaderbrief als start van de P&C cyclus.	
--	--	---	--

* = de reactie/vragen zijn één op één overgenomen vanuit de ontvangen zienswijzen